

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Vigesima quinta causa. Bisdena quinta sunt privilegia tacta. Duæ
quæstiones vigesimæ quintæ causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

¶ Theodoretus dicitur dicit, quod decima quarta luna Pascha cum Iudæis observandum contendunt. Nam *pascha* quatuor dies decem significat.

¶ Nihil est in honore nuncupati, quod vigiliis noctis præcipue, hinc inde dicitur, jura temerari dicitur, qui necesse est requiem tribuit.

¶ Pelagius à Pelagio monacho exort. Hi liberum arbitrium dicitur gratis antepont, dicitur sufficere voluntatem ad implenda jussa divina.

¶ Nestoriani à Nestorio Constantinopolitano Episcopo nuncupati: qui beatam Mariam virginem non Dei, sed hominis tantummodo matrem, asseruit: ut aliam personam entis, aliam faceret Deitatis: nec unum Christum in verbo Dei, & carne crediti; sed separatum, atque separatim alterum filium Dei, alterum hominis prædicavit.

¶ Eutychiani dicitur ab Eutychæ Constantinopolitano Abbate: qui Christum post humanam assumptionem negavit autem in duabus naturis, sed solum in eo divinam æstimantem.

¶ Aphasi dicitur, id est sine capite. Nullus enim eorum sequitur auctorem, à quo ex orti sunt. Hi trimum Chalcedonensium & capitulorum impugnatores, duarum in Christo substantiarum proprietatem negant, & unam in eo personam naturam prædicant.

¶ Theodosiani à Gajanitz appellati à Theodosio & Giano, qui temporibus Iustiniani Principis in Alexandria populi perverbi electione, una die ordinati sunt Episcopi. Hi errores Eutychenis & Dioscori sequentes, Chalcedonensis concilium respiciunt: ex duabus unam in Christo naturam asserunt, quam Theodosiani corruptam, Gajanitz incorruptam contendunt.

¶ Agnoite & Tritheite à Theodosiani exorti sunt: quibus Agnoite ab ignorantia dicitur: quia ad pervertendum, à quo exorti sunt, id adjuvunt, quod Christi divinitas ignorat futura, quæ sunt subscripta de die & hora prædicta, non recordantes Christi personam in Esaiâ 4. Invenimus [Dicitur in corde meo.]

¶ Tritheite vero vocati, quod sicut tres personas in Trinitate, ita tres Deos esse, contra illud, quod scriptum est: [Audi Israel, Dominus Deus unus, Deus unus est.]

¶ Sunt alia hæresis sine auctore, & sine nominibus. Ex quibus alia pervertitorem esse Deum: alia Christi divinitatem sustulisse dicitur: alia Christi de patre natiuitati inchoantem temporant: alia liberationem hominum apud inferos factam Christi descensione non credunt: alia animam inaginem Dei negant: alia animas converti in demones, & quæcumque animalia existimant: alia de mundi statu dissentiunt: alia innumerabiles mundos opinantur: alia aquam Deo cœternam fecisse, alia pedibus ambulat: alia cum hominibus in inferis exortæ, & ab Apostolis, & à sanctis patribus, & a sanctis prædicantur: quæ dum in se multis erroribus dicitur, invicem sibi dissentiant, communi tamen nocte ad eum ecclesiam Dei conspirant. ¶ Sed & quicunque aliter scripturam sanctam intelligit, quam ecclesia non receperit, tamen hæreticus appellari potest.

¶ Cilianus [Apud B. Augustinum in libro de hæresibus] in quo negantur periti lapsi capiti accepit Isidorus, & in eodem scriptum Gajanitz, Lentus legitur, Gajaniz. In uno tractatu in libro de præscriptione auctoris hæreticis scriptum. Sunt & nunc alii Nicolaitæ: Caiana hæresis dicitur & pœdælogia. Necnon etiam arripit alia quoque

hæresis, quæ dicitur Cainorum. Et ipsi enim magnificanti Cain, quasi ex quadam potenti virtute conceptum, quæ operata sit in ipso.

¶ Non natam] Locus hic emendatus est ex pluribus, vestigiis & Isidoro. Antea enim legebatur, Non naturam introducens; Deo non naturam eam comparavit.

¶ Anthropomorpha] In eodem Isidoro vulgatis, & aliquot manuscriptis anteceditur hæc. Anonymi Latine sine lege dicuntur: quæ tamen absunt à codice Isidori pertractato, & valde emendato manuscriptis B. Augustiniani Carbonaria Neapoli.

¶ Hierarchite] Ita mutatum est ex libello B. Augustini, quam us in aliquot scriptis editionibus sit, Hierarchite. Hierarcha vero hæreticus meminit B. Helarine l. 4. & sexto de Trinitate. Antea legebatur, Heraclite ab Heraclio.

¶ Montani] Horum nulla mentio est apud B. Augustinum, sed Montensium: qui nomine Donatistas Romæ vocari solitos tradit.

¶ Metangilonite] Sic emendatum est ex Isidoro & beato Augustino, contra antea legentis, Metangi nominati.

¶ Scopiticos] Apud Isidorum, in Panormia, & in aliquot manuscriptis Gratiani est; Cotopitas. Sed vero sit, supra dicta hæresis habentes doctrinam, referendam est ad Donatistas, non ad Bonifacium.

¶ Pradicavit] In eodem vestigi Isidori codice Neapolitano hic est finis capituli, & incipit novum caput, de philosophis gentium.

¶ Chalcedonensium] Triâ capitula tractata & definita sunt in quinta synodo, sub Iustiniano, ut notatum est supra, dist. 1. sicut facti. Qui vero occasione horum trium capitulorum ab ecclesia receperunt, non Chalcedonensium, sed quintam synodum impugnant.

¶ Theodosiani] Horum meminit Liberatus in Brevario, Nicophorus lib. 10. cap. 41. 42. & 10. ac Gregorius Cœrenus anno 14. Iustiniani Imperatoris. B. Augustinus meminit Theodosianos à Theodosiano: sed idem videtur qui Theodosius, de quo Epiphanius l. 1. nom. hæresis 14. Theodotianus à Theodoro, ut etiam Philastrius & Damasconus.

¶ Agnoite & Tritheite] Sic restitutum est: quævis in eodem Isidoro & Gratiano legentur, Gnoite & Tritheite. De his meminit Nicophorus in locis proxime indicatis, eor. à Theodosiano presbitero scriptis. De Agnoite vero multa dicit beatus Gregorius lib. 10. epist. 33. & 42. ad Eusebium.

C. XL. ¶ Quære divina præsentia multas errare permittit.

Item Augustinus de Genesi contra Manichæos, lib. 1. cap. 1.

¶ Deo divina providentia multos diversi erroris hæreticos esse permittit, ut cum insulant nobis, & interrogant nos ea, quæ nescimus, vel sic excutimus pigritiam, & divinas scripturas nosse cupiamus. Propterea & Apostolus ait, [Oportet hæreses esse, ut probati manifesti fiant inter vos.] Hi autem Deo probati sunt, qui bene possunt docere: sed manifesti i hominibus esse non possunt, nisi cum docent.

¶ Sed manifesti] Hæc addita sunt ex virginibus, item, alia nonnulla, & emendata.

CAUSA XXV.

¶ Nulla Romana Ecclesia quondam baptismum celestium sui mirari privilegia, decimationes suas, & ex integro sibi attribuit. Item quoddam novatum, si milites monachis privilegia propriis, desertis, ut ex propriis præditi nulli decimas perstiteret. Accidit itaque ut intra diæcesim præmanita baptismi ecclesie præ-

item manifestum alia emptione, alia dotatione predicta sibi invenire. Oritur itaque contentio inter monachos & clericos de decimis.

¶ Hic periculum queritur, an clerici baptismatis ecclesie auctoritate privilegii, decimas sua dicitur ex integro sibi valeant vindicare.

¶ Secundo, an subsequenti privilegio monachorum derogatur antiquioribus privilegiis baptismalium ecclesiarum.

QVÆSTIO I.

QVod vero auctoritate illius privilegii decimas sibi ex integro clerici vindicare non audeant, hinc probatur, quia decima iuxta decreta sanctorum Patrum quadripartito dividitur: quarum una parti Episcopi, secunda clericis, tertia fabricis restituitur, quarta vero pauperibus est assignata. Decreta vero sanctorum canonum verum magis, quam Apostolicum servare oportet.

C. I. ¶ Constitutum synodi, quod unum est salis ecclesie probavit assensus, Romanam sedem servare oportet.

Unde Gelasius Papa ait in epistola ad Episcopos Dardanis.

Confidimus, quod nullus iam veraciter Christianus Cignoret, unicusque synodi constitutum, quod universali ecclesie probavit assensus, nullam magis exequi sedem pre cæteris oportere, quam primam: quæ & unamquamque synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit.

C. II. ¶ Qui negligenter passit Dominicum gregem sibi commendatum, convinctur summum non amare pastorem.

Item Leo Papa epist. ad Episcopos Sicilia.

Divinis b præceptis, & Apostolicis monitis incitatur, ut pro omnium ecclesiarum statu, impigro vigilem effectu: ac si quid inquam reprehensionem invenitur obnoxium, celeri sollicitudine, aut ab ignorantia imperitia, aut a præsumptionis usurpatione revocemus. Monente enim Dominice & vocis imperio, quo beatissimus Apostolus Petrus trina admonitione i mysticis sanctionibus imbutur, ut Christi oves, qui Christum diligunt, quantum possimus, declinemus: ne profectio summi Apostoli, qua se amatorem domini esse testatus est, vana invenitur in nobis: qui negligenter pascens Dominicum gregem toties commendatum, convinctur summum non amare pastorem.

¶ Admonitione] in originali, & apud Anselmum legitur, trina repetitione mystice sanctionis. Alia vero quædam sunt emendata ex ipsa epistola.

C. III. ¶ Non debent ullo modo variari, quæ ad perpetuum ordinantur quædam.

Item Anselmo Episcopo, epist. 11.

QVæ ad perpetuum utilitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione varientur: nec ad privatam trahantur commodum, quæ ad bonum sunt commune præfixa: sed f. manentibus terminis, quos constituerunt Patres, nemo injuste i usurpet alienum: sed intra fines proprios atque legitimos, prout quis valuerit, g, in latitudine se exerceat charitatis.

¶ Injuste] Apud B. Leonem legitur, nemo in jus tendat alienum. Apud Ivoem, & in Capitularibus legitur, nemo damnet alienum: apud Anselmum vero, nemo injuste damnet.

a al. firmavit. b Anst. l. c. 32. & 43. & l. c. 22. c Ioan. 21. d al. coloratur. e Cap. l. c. 214. & l. 2. c. 222. Anst. l. c. 121. f. v. p. 16. c. 37. g al. & g al. voluerit.

C. IV. ¶ Nulli divinis constitutionibus, & Apostolicis sedis decreta temerari licet.

Item Hilarius Papa in synodo Romana, capite primo.

NVlli a fas sit sine status sui periculo vel dimittere constitutiones, vel Apostolicæ sedis decreta temerari: quia nos qui potentissimi b i sacerdotis administratione officia, talium transgressionum culpa respicitur, si nos dedes fuerimus inventi: quia meminimus: quod nos re debemus, qualiter comminetur c Deus magis sacerdotum. Si quidem reatu majus delinquimus, quæ tiori honore perfruitur: & graviora facit vna rum sublimitas peccantium d.

¶ Potentissimi] Sic apud Anselmum, & in veteri sive Gratiani exemplaribus, præter unum, in quo habetur: alto ipse, potissimi.

C. V. ¶ In Spiritum Sanctum blasphemare, quæ sacros canones violant.

Item Damasus Papa.

VIolatores e canonum voluntati graviter b Patribus judicantur: & a sancto Spiritu (constitutio ac dono dicari sunt) damnantur, quoniam blasphemant Spiritum Sanctum non incongrue videntur, quæ eosdem sacros canones non necessitate et compellunt, sed ter, ut præmissum est, aliquid, aut protere agere, qui præsumit, aut facere volentibus sponte committunt. Talis enim præsumptio manifeste unum gremio d sphæmantium. Spiritum Sanctum: quia, ut præsumptum est, contra eum agit, cuius nunt & quædam canones editi sunt.

C. VI. ¶ In quibus Romanæ Pontificis leges non valent condere leges.

Item Urbanus Papa.

Sunt quidam dicentes Romano Pontifici leges b se novas condere leges. Quod & nos non sine indignitate, sed etiam valide affirmamus. Sed non summo potere est, quia inde novas leges condere potest de Evangelicis aliquid, & Prophete: i præcipue xerunt. Vbi vero aperte dominus, vel ejus Apostolus eos sequentes, sancti Patres sententiales aliquando dunt, sibi non novam legem Romano Pontifici potius, quod prædicatum est, usque ad animam d potius confirmare debet. Si enim, quod decreta apostoli & Prophete, destruat (quod ab his) sententiam dare, sed magis errare convincerent, hoc procul sit ab eis, qui semper domini ecclesie in luporum insidiis optime custodiunt.

¶ Et Prophete] Anselm. l. c. 11. v. c. 1. m. 1. p. 11.

C. VII. ¶ Apostolica sedis auctoritas sanctorum statuta aliquando condere non valet.

Item Zozimus Papa.

Contra f statuta Patrum condere aliquid, ditate nec hujus quidem sedis potest auctoritate: pud nos enim inconvulsis radicibus vivit immutabilia decreta Patrum sanxere reverentiam.

¶ Epistola, unde sumptum est hoc caput, non est in Ivo, autem in loco indicato, & in epistola ad Romanos ad Episcopum Lugdunensem, asserti hoc ex epistola Romanæ ad Narbonensem provinciam: & ipse Zozimus ad Episcopum ad Hyspochium narrat se scripsisse ad Episcopum Galie ad

a Poly. l. 1. tit. 7. Anst. l. c. 47. & 48. Ivo p. 1. c. 1. potissimi. b Greg. 3. & 14. d al. dicitur. e Desiderius p. 4. Anst. l. c. 116. Poly. l. 4. tit. 1. c. 126. Pam. l. c. 4. concordat.

C. VIII. *¶* Si stare non vales, quid contra Evangelium vel prophetiam doctrinam, seu consuetudinem factum fuerit.

Item Marcellinus I. Papa, *epist. 2.*
Maxime a quod irreprehensibile est, catholica defensio ecclesie. *¶* Injustum est iudicium, & diffinitio iniusta, regio metu vel iusti à iudicibus ordinata, non valet. Nec a quidquam, quod contra Evangelicam, vel prophetiam, aut Apostolicam doctrinam constitutionem, firmitatem eorum, sive sanctorum Patrum actum fuerit, fidei, & quod ab infidelibus vel hæreticis factum fuerit, vana cassabitur.

¶ Marcellinus] Rescriptum est ex vetustis exemplaribus. Item capta erat, Marcellus.

¶ Nec quidquam] Emendatum est hic locus ex ipsa Marcellini epistola.

C. IX. *¶* Assuetis Patrum non deviare, & fidei regulam custodire, prima salus est.

Item Hormisdas & Papa Episcopus Hispanie.
Placidus est, recta fidei regulam custodire, & à consuetudine Patrum nullatenus deviare.

C. X. *¶* Prohibetur Pelagius Papa reman sui decessoris per omnia servare.

Arguendum est, ut pro auferendo suspicionis scandalis, obsequium confessionis nostræ legibus & ministeriis, quibus nos etiam subditos esse sacre scripturæ arguimus. Veniens etenim Rufinus vir magnificus, excellentis vestra legatus, confidenter à nobis, ut decuit, postulavit, quatenus vobis, aut beata recordationis Leonis Pape nosmet à nobis per omnia conservari significare debuerimus, aut propriis verbis nostræ confessionem fidei destinare. Et primam quidem petitionis eius partem, quia facilius fuit, mox, ut dixit, implevimus, nosq; in omnibus præfatis tomum pro catholica fidei assertione conscriptum, Deo propitio, custodire manus nostras per vos professionem significamus. *¶* Ut autem nullius deinceps (quod ubi) suspicionis resideret occasio, illam etiam aiam partem, quam memoratus vir illustri ad memoriam, facere maturavi: sicut propriis verbis confessionem illam, quam tenemus, exposui.

C. XI. *¶* Anathema apud Deum fiat, qui consuetudinem Romanorum Pontificum violat.

Item Hilarius Papa in g. capituli, c. ult.
Etenim à decreto constitutum, ut exsecrandum a semper apud Deum reus existat, quicumque Regum, seu Episcoporum, vel potentum deinceps Romanorum Pontificum decretorum censuram in quocunque crediderit vel permiserit violandam.

¶ Sci Episcoporum] Haec voces non leguntur in ipso capitulo, nec in capitulis, sicut tamen apud Anselmum, & in Pontificum.

¶ Romanorum] In capitulo habetur, deinceps canonum censuram: nec multo aliter in capitulari. Anselmus tamen, & Pontificum addere ut Christianus.

C. XII. *¶* Non liceat alicui Episcopo contra Romanorum Pontificum decreta aliquid agere.

Item Damasus I. Papa, *epist. 4.* Prohibetur k. Episcopo.
Maxime i. decretalia, & cunctorum decessorum nostrorum consuetudo, quæ de ecclesiasticis ordi-

nibus & canonum promulgata sunt disciplinis, ita à vobis, & ab omnibus Episcopis, ac cunctis generaliter facerdotibus custodiri debere mandamus, ut si quis in illa commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari.

C. XIII. *¶* Non communiis sacris altaribus, qui nescit sacris obedere canonibus.

Item Gregorius lib. 2. *epist. 7.* seu c. 45. ad Romanos Episcopos.

Hac a consensu & sanctis Patribus diffinitione factus, ut qui sacris nescit obedere canonibus, nec sacris administrare, nec communionem capere fit dignis altaribus.

C. XIV. *¶* Observande sunt regula à sanctis Patribus in synodo statuta.

Item ex Concilio Chalcedonensi, c. 7.
A Sanctis Patribus in unaquaque synodo ulque nupè prolata regulas teneri statutum.

C. XV. *¶* Voluntatem & statuta sanctorum decessorum custodiant, qui sua servari volunt.

Item Gregorius ad Montanum & Theonem, lib. 1. *epist. 12.* seu cap. 12.

Vltima ac rationis ordo suadet, ut qui sua à successibus desiderat mandata servari, decessoris sui proculdubio voluntatem & statuta custodiat.

C. XVI. *¶* Contra statuta sanctorum Patrum agi, qui ea non servat intacta.

Item Leo Papa IV.

Ideo & permittente Domino pastores hominum sumus effecti, ut quod Patres nostri sive in sanctis canonibus, sive in mundanis affixere legibus, excedere minime debeamus. Contra eorum quippe saluberrima agimus instituta, si, quod ipsi divino staverunt consilio, intactum non conservamus.

¶ Item, si ergo primam fidem evangelicam per amullos observare oportet, & scripta statuta omnium ecclesiarum necesse est illam impio vigilare assidua, si ea, quæ à Romanis Pontificibus decreta sunt, ab omnibus observari conveniunt: si illi, qui nesciunt sacris obedere canonibus, altaribus ministrare non debent, patet, quid contra statuta sanctorum canonum, quibus status ecclesiarum vel confundantur, vel perturbentur, privilegia ab Apostolice non debent. Huic ita responderet. Sacrosancta Romana ecclesia jus & auctoritatem sacris canonibus imperat, sed non eum aliquid. Habet enim jus condendi canones: ut pote quæ capax est, & cardo omnium ecclesiarum: à cuius regula nemini dissentire licet. Ita ergo canonibus auctoritatem prestat, ut seipsam non subijceat eum. Sed sicut Christus, qui legem dedit, ipsam legem carnaliter implere, octava die circumcisus, & quadragesimo die in templo cum hostiis presentatus, ut in seipso eum sanctificaret, postea vero, ut se dominum legis ostenderet, contra legem literam leprosum * tangendo mundavit. Apostolos & quos, contra literam sabbati per facta prætergredientes, picas vellentes, & conficantes manibus suis, probabile exemplo David g. & circumcisus, & templi excusavit, dicens: [Non legisti, quid fecerit Abimelech, quando venit ad eum David, & dedit ei panes propositionis, de quibus non licebat edere, nisi sicut sacerdotibus, & comedit ipse, & pueri ejus? Item, h octava die secundam legem per circumcisus? & non in sabbato circumcisus hominem? Item, cum iuge holocaustum ex lege offeratur, cum masculus quadragesimo, sanctum vero octagesimo die ab utero sua matris nascitur secundam legem imperium cum hostiis in templum presentatur, unde sacerdotibus offerretur hostias in templo literam sabbati, sicut, & sine crimine fuerit tunc filius hominis multo magis valet servare literam legis, quæ est

a al. hac. b Pely. lib. 4. tit. ult. c Ivo part. 4. cap. 186. d al. consilii. e Luc. 2. * Matth. 1. f Matth. 23. g 1. Reg. 2. h Levit. 24.

FF

¶ Item, si ergo primam fidem evangelicam per amullos observare oportet, & scripta statuta omnium ecclesiarum necesse est illam impio vigilare assidua, si ea, quæ à Romanis Pontificibus decreta sunt, ab omnibus observari conveniunt: si illi, qui nesciunt sacris obedere canonibus, altaribus ministrare non debent, patet, quid contra statuta sanctorum canonum, quibus status ecclesiarum vel confundantur, vel perturbentur, privilegia ab Apostolice non debent. Huic ita responderet. Sacrosancta Romana ecclesia jus & auctoritatem sacris canonibus imperat, sed non eum aliquid. Habet enim jus condendi canones: ut pote quæ capax est, & cardo omnium ecclesiarum: à cuius regula nemini dissentire licet. Ita ergo canonibus auctoritatem prestat, ut seipsam non subijceat eum. Sed sicut Christus, qui legem dedit, ipsam legem carnaliter implere, octava die circumcisus, & quadragesimo die in templo cum hostiis presentatus, ut in seipso eum sanctificaret, postea vero, ut se dominum legis ostenderet, contra legem literam leprosum * tangendo mundavit. Apostolos & quos, contra literam sabbati per facta prætergredientes, picas vellentes, & conficantes manibus suis, probabile exemplo David g. & circumcisus, & templi excusavit, dicens: [Non legisti, quid fecerit Abimelech, quando venit ad eum David, & dedit ei panes propositionis, de quibus non licebat edere, nisi sicut sacerdotibus, & comedit ipse, & pueri ejus? Item, h octava die secundam legem per circumcisus? & non in sabbato circumcisus hominem? Item, cum iuge holocaustum ex lege offeratur, cum masculus quadragesimo, sanctum vero octagesimo die ab utero sua matris nascitur secundam legem imperium cum hostiis in templum presentatur, unde sacerdotibus offerretur hostias in templo literam sabbati, sicut, & sine crimine fuerit tunc filius hominis multo magis valet servare literam legis, quæ est

QVÆSTIO II.

Q^Uod autem antiquioribus privilegijs, sub Imperatoribus regari non possit, autoritate Anacleti præsentati, bene omnibus Episcopis, & reliquis Christianis præsentibus ait in epist. 1. c. 2.

C. I. **¶** Ecclesiarum privilegia condita impio inmemerata serventur.

1. **¶** Privilegia a ecclesiarum & sacerdotum iuris rata & inviolata cunctis decernimus mandare poribus. Leges ecclesie Apostolica autoritate huius, & peregrina iudicia submovemus.

2. **¶** Sacerdotum. In originali est, sacerdotum sancti postoli iusta Salvatoris immemerata & inviolata custodiantur creverunt, &c.

C. II. **¶** Nec novitate mutari, nec improbitate mutari ecclesiarum privilegia debent.

Item Leo Papa Martino Augusti, ep. p. 12. al. 54.

2. **¶** Privilegia a ecclesiarum & monasteriorum Patrum autoritate instituta, nulla potest improbitate convelli, nulla novitate mutari. Improbare, auxiliante Christo, fideliter, non potest. Hujus sancte sedis Pontifices perseveranter ecclesie famularum. Dispensatio enim nobis creatur ad ad nostrum tendit reatum, si paternam regulam ad ditionum nobis contententibus vel negligentibus lenitur.

3. **¶** Et monasteriorum. He vices non sunt in negotiis, ead. privilegia sed sub late non sunt, quis ad eas ead. c. postea. ver. si ergo privilegia. Anthonium al. 1. c. 2. Ceterum, quoniam de indultibus caput hoc a multitudine manu redactum est, & aliquot loci mutatum, esse non potest da verba ipsa Leonis. Privilegia enim ecclesiarum huiusmodi synodi fixa decretis nulla possunt improbitate convelli, nulla novitate mutari. In quo opero, perseveranter ecclesie fideliter exequendo, necesse est me perficere ecclesie bene famularum: quoniam dispensatio non potest ad & ad meum tendit reatum, si paternam regulam ad ditionum, que in synodo Nicena ad totius ecclesie consuetudinem, Spiritui Dei influente, sunt condita, nec (quod si) committere violentur, & major sit culpa me committentis voluntas, quam univere domus Domini committentis utilitas.

C. III. **¶** Privilegia sua dignitate aliquis non potest exerce non debet.

Item Gregorius Augustinus Augustinus Episcopo, Respon. 5.

In Galliarum e Episcopos e nullam tibi auctoritatem tribuimus, quia ab antiquis per nos decernentem temporibus pallium Arelatensis Episcopos impit, quem nos private auctoritate percipere non debemus. Si ergo contingat, & aliquod ea auctoritatem hiarum provincias transeat, & aliquod ea auctoritatem agendum fuerit, cum prædicto Arelatensi Episcopo gatur, ne pretermitti possit hoc, quod ante nos institutio invenit. Britannorum vero omnia Episcopos tuæ fraternitati committimus, ut in dolo obsequii infirmi persuasione roborentur, perverti i auctoritate corrigantur.

4. **¶** Perversi. Aditus sunt hac ex origina. C. IV. **¶** Statuta Apostolorum prædicentia Apostolicus deservire non debet.

Item Felici Episcopo, lib. 12. epist. 20.

1. **¶** Non destructur, quæ antecessores nostri hærent non constructor, sed everios esse jubet conprobet, testante veritatis voce, quæ ait: (Quonia...

etiam dominus sabbatis. Hinciam de es. a [Erat lesa domini, tanquam potestatem habent] ad est, tanquam legi dominus, additi moralibus ea, que dicuntur ad perfectionem, omniam figuratum in literis spirituali intelligenti commutat, non tanquam b [Sic et summa sicut Pontificis canonibus sive a se, sive ab alio sua auctoritate conditus reverentiam exhibent] & eis se humiliando ipsi custodiant, ut alia observantia exhibeant. Nemquam vero se jubendo, seu deservendo, seu aliter agendo, si decretorum dominum & conditores esse ostendunt. In præmissis ergo capitulis, aliis imponitur necessitas observandi: summi vero Pontificibus ostenditur inesse auctoritatis observandi: ut a se tradita observando, aliis non contentenda demonstrent, exemplo Christi, qui sacramenta, quæ ecclesie servanda mandavit, primò in seipso suscepit, ut ea in seipso sanctificaret. Oportet ergo primam sedem, ut diximus, observare ea, que decernendo mandavit, non necessitate observandi, sed autoritate imperitendi. Li-vit, nisi contra generalia decreta, specialia privilegia indulget, & specialia beneficiis concedere, quod generalis privilegia indiget, & specialia beneficiis concedere, quod generalis privilegia indiget, & specialia beneficiis concedere, quod generalis privilegia indiget. Quoniam si decretorum summorum auctoritatem aliquid concedere invidetur contra sanctionem canonum ita aliquid constituant, ut interpretatiis d auctoritatem sancte Romanæ ecclesie referunt. Epi namq, sibi, canones valent interpretari, qui jus candidi eis habent. Unde in nonnullis capitulis conciliorum, cum aliquid observandum decerneretur, statim subiungitur. [Nisi auctoritas Romanæ ecclesie aliter e imperaverit,] vel [Salvo tamen in omnibus iure sancte Romanæ ecclesie.] vel, [Salva tamen in omnibus Apostolica auctoritate.] Quare, ergo de decernis, vel quibuslibet ecclesiasticis negotiis, sacri canonibus distinguuntur, intelligenda sunt necessarii servari, nisi auctoritas Romanæ ecclesie aliter fieri mandaverit, vel permisit. Cum ergo aliqua privilegia ab Apostolico aliquibus conceduntur, est contra generalem legem aliquid sonare videantur, non tamen contra ipsam aliquid concedere intelliguntur: cum ipsius legis auctoritate privilegia singulorum penes matrem omnium ecclesiarum referuntur. Neg. f enim privilegia aliquibus concedentur, si præter generalem legem nulli aliquid speciale indulgetur. Privilegia namq, dicuntur tanquam privata legia, eo quod præter auct legem singulis generant. Quam distinctionem g. Gregorius vincti, reser te usupasse, quod fecit. Item Hieronymus in expositione lona ad c. p. 1. m. [Privilegia singularium non possunt legem facere commu-nem.] Valde ergo, ut ex præmissis colligitur, sancte Romanæ ecclesie sui privilegia quoscumque munit, & extra generalia decreta, quædam specialia beneficiis indulget: considerata tamen rationis equitate, ut, quæ mater iusticie est, in nullo ab ea dissentire inveniat: ut privilegia videlicet, que ob religionis, vel necessitatis, vel ætatis obsequi gratiam conceduntur, nec inmem relevando tra-divitiam faciant, ut multorum detrimenta non circumspiciendo, in paupertati miseriam nonnullis dejiciant. Illud vero i. Appo-li ad memoriam revocantes, quod ad Corinthus scribens, ait; [Non enim volumus, ut alius sit remissio, vobis autem tribulatio.] Cui sacra lex Primitivam concordans, ait. [Rescripta contra jus elata ab omnibus iudicibus præcipimus referari: nisi forte aliquid est, quod non ladat aliam, & proxi parenti, vel orimem supplicantibus indulget.] Item constituta Imperatori ad populam. [Nec damna sine, nec iuri contraria postulari oportet.] Clerici ergo huius baptisimale ecclesie privilegia auctoritate munit, sua discrete decimas sibi ex integro vindicare valent: nisi forte summa necessitate Episcopi cogantur ad quarum suam accipendam, & illi superavulcare monstrantur.

a Luc. 6. b Matth. 7. c al. invenitur. d al. sua interpretatio. e al. aliter fieri. f Privilegia unde dicitur. g al. distinctionem. h distm. 100. contra morem. i. c. Corinth. 8. a An. 1. 4. c. 2. b Inf. ead. privilegia. c An. 1. 6. c. 27. d al. Episcopi. e Luc. 12.

in legibus divinum non stabit.] & omnis scientia, & lex æternam se divisa destruetur.

C. V. ¶ *Metropolitani dignitatis sita tradita antiquari juri intemperatus obtemperat.*

Item Leo Papa epist. 11. ad Anastasium, cap. 2.

¶ *Sancti fundamentum & sanctorum Patrum canones, Spiritus Sancti conditi, & totius mundi reverentia consecrati, metropolitano singularum provinciarum Episcopos, quibus ex delegatione nostra fraternitatis tuæ cura preestatur, jus tradidit sibi antiquitatis dignitatis intemperatam habere decrevimus: ita ut à regulis præstitutis nulla sua negligentia, aut presumptione discedant.*

C. VI. ¶ *Privilegia metropolitano inconvulsa servari oportet.*

Item Hormisdas Papa in epistola ad Ioannem Episcopum.

¶ *Quia privilegia metropolitano vices vobis Apostolicis sedis extemus delegamus, ut inspectis istis, scitis, quæ ad canones pertinent, sive ea, quæ à nobis sunt recepta mandata, serventur, sive ea, quæ de ecclesiasticis canonicis revelatione contigerint, sub tua nobis infirmatione revelentur. Erit hoc studii ac sollicitudinis tua utilitate in his, quæ injunguntur, exhibeas, ut fidem, integritatemque ejus, cujus curam suscipis, imitentur.*

C. VII. ¶ *Decreta Apostolica nulla presumptione violentur.*

Item Gregorius Bonifacio primo defensori, lib. 7. epist. 17.

¶ *Illustrationis & nostre decreta, quæ pro defensorum, & metropolitani & ordinatione disposita, perpetua stabilitate, & sine aliqua constitutionis refragatione servari, sicut quæ scripto decernimus, nec à quoquam Pontificum in totum, vel in partem ea quolibet occasione convelli decernimus vel mutari. Nam nimis est asperum, & præcipuum boni sacerdotum moribus inimicum, nisi quemquam equoanque rationis excitatione, & quæ bene sunt ordinata, rescindere, & exemplo suo docere exteros, sua quædamque potestatem se constituta dissolvere.*

C. VIII. ¶ *Privilegia secularium Apostolicis debet servare illata.*

Item Dominico Carthageni Episcopo, lib. 2. ind. 10. epist. 39.

¶ *De ecclesiasticis privilegia, quod vestra fraternitas scribit, hoc postposita dubitatione teneat: quæ sunt nostra defendimus, ita singulis quibusque ecclesiis sua jura servamus: nec cuiquam favente gratia, ultra quam meretur, impertitur, nec ulli hoc, quod sui juris est, ambigere humiliter derogabo: sed fratres meos per omnia honorare cupio, sicut studeo honore singulos servare, dummodo non sit, quod alteri jure ab altero possit opponi.*

C. IX. ¶ *Quod rationabiliter definitum est, in nulli debet violari.*

Item Gregorius Antiocheni Episcopo, lib. 7. epist. 11.

¶ *Quia & pie desiderium voluntatis, & laudanda devotionis intentio sacerdotibus sit semper studiosa adjuvanda, cura est sollicitudinis adhibenda, ut ea, quæ pro quiete monachorum, religioseque conversa-*

tionis fuerint ordinata, nec dissimulatio negligere, nec quædam valeat presumptio perturbare: sed sicut hoc, quod ratio exigebat utilitatis, oportuit diffiniri, ita quod definitum est [nisi i forte ubi major est auctoritas] non debet violari.

C. X. ¶ *Sibi injuriam facit, qui fratrum suorum jura perturbat.*

Item ad Natalem Episcopum, lib. 2. epist. 37.

¶ *Quod verò dicitis, nostris temporibus debere servari, quæ à meis quoque prædecessoribus tradita atque custodita sunt, ablit me, ut statuta majorum confectoribus meis in qualibet ecclesia infringam: quia mihi injuriam facio, si fratrum meorum jura perturbor.*

C. XI. ¶ *Nulla presumptione violentur, quæ ab Apostolis, & eorum successoribus sunt instituta.*

Item Iulius Papa epist. 1. ad Orientales, c. 4.

¶ *Amputato a totius usurpationis excessu, nullus debet presumere, quæ sibi non videntur concessa, & 7. ¶ *Ea quæ sunt ab Apostolis, eorumque successoribus instituta, nulla desidia negligantur, nulla diffensione violentur, nulla concertatione turbentur.**

C. XII. ¶ *Quæ rationabiliter ordinata sunt, nulla debent refragatione turbari.*

Item Gregorius Papa, lib. 7. ind. 1. epist. 60.

Præsertim illustri.

¶ *Ecclesiasticæ moderatiōis est omnino conveniens, ut quæ ordinata fuerint, vel rationabiliter i decisa, nulla in posterum debeant refragatione turbari.*

C. XIII. ¶ *Quæ contra leges sunt, pro infestis habentur.*

Item in Regesto, lib. 7. ind. 2. epist. 7. Ianuario Caroliano.

¶ *Imperiali & constitutione aperte sancitum est, ut ea quæ contra leges sunt, non solum inutilia, sed etiam pro infectis habenda sunt.*

C. XIV. ¶ *Cod. d. lib. 1. tit. de precibus Imperatori offerendis, Imperator Constantinus.*

¶ *Nec e damnosa fisco, nec juri contraria postulari oportet.*

C. XV. ¶ *Impp. Theodosius & Valentinianus.*

¶ *Rescripta f contra juselicita, ab omnibus iudicibus præcipimus refutari: nisi forte aliquid est, quod non ledat alium, & profit petenti, vel crimen supplicantibus indulgeat.*

C. XVI. ¶ *Rescriptum meretur effectum, quod cum jure & legum ratione concordat.*

¶ *Decenti & sacras iustiones se habere præ manibus, respondimus scire illum oportere, quod ipse clementissimus Princeps generalibus legibus constituit, illa sacra unicuiqueque supplicantis desiderio concessa prævalere, & effectui mancipari, quæ cum juris & legum ratione concordant: ea verò, quæ subreptione, vel falsis precibus forsitan impetrantur, nullam supplicantibus ferre remedium.*

a Poly. libid. Anselm. l. 2. c. 61. & l. 2. c. 127. b 31. g. 9. omnibus modis. Anselm. l. 4. c. 9. c Desiderii p. 1. & 2. d 111. 19. l. 3. e 111. 17. f suprad. g 100 p. 4. c. 191. f f 2

Rescripta, sive sine administratione, sive pragmatica sanctiones, expressam debent in se habere conditionem: [Si preces veritate nitantur.] Mandata enim preceptor debent cavere imperata: & quibus scripta diripiuntur, sicut puniendi, si preceptor mendacia veteris argui. Unde Imperator Diocletianus, & Maximianus, & Constantinus lib. 2. a. cod. tit. si contra jus vel utilitatem publicam. [Prescriptione mandatorum opposita, sive in juris narratione mandatorum reperitur, sive in factis, sive in raionis fraude, pro tenore veritatis, non deprecanti affirmatione, datum iudicium cogoscere debere, & secundum hoc de causa convenit ferre sententiam.] Item c. Imperator Constantinus. [Puniri iubemus decem librarum auri multa iudices, qui venerint precum argui falsitatem.] Item d. Imp. Theodosius & Valentin. [Et si legibus constantianum sacrum oraculum mendax preceptor attulerit, preceptor careat penitus imperatus: & si nimia mentientis inveniat improbis, etiam severitatis subiacet iudicantis.] Item c. Imperator Constantinus. [Et si non cognitis, sed executis mandatur, de veritate precum inquiri oportet; ut, si falsus intervenit, de omni negotio cogoscatur.] Item f. Imp. Anastasius. [Omnes cuiuscumque majoris vel minoris administrationis, in universa nostra resp. iudices omnemque, ut nullum rescriptum, nullam pragmaticam sanctionem, nullam sacram adnotationem, que generalis juris vel utilitati publicae adversa esse videatur, in disputationem cuiuslibet litigij positione perferri, sed generalis sacris constitutionibus: modis omnibus non dubitantes servandas.] Cod. g. tit. de divers. rescript. Imp. Diocletianus & Maximianus. §. [Sanctimus, ut authenticis scriptis originalia rescripta, & nostra etiam manu subscripta, non accepta eorum rescribantur.] Imp. h. Constantinus. §. [Et qui beneficia personalia sine die & consule fuerint deprehensa, auctoritate careant.] Imperator i. Zen. §. [Universa rescripta sive non perfinita presentium, sive ad quemlibet iudicem manaverint, que k. vel adnotata, vel quavis pragmatica sanctio nominentur, sub ea conditione preteri precipimus, si preces veritate nitantur: nec aliquem fructum preceptor oraculi percipias imperatus: licet in iudicio afferretur. A veritatem, nisi quales, fides precum, Imperiali beneficio monstrari inferat. Nam & rari magnificus Quasitor, & rari spectabilis magistri scripturam, qui sine prefata adjectione qualicumque, divinum responsum distulerint, & iudices qui susceperint, reprehensionem subibunt, & qui illicita dictata scribere ausi fuerint, cuiuscumque scriptis memoriales, seu pragmaticas, vel adpatores pinniteri, amissione argui sentiantur.]

C. XVII. §. Privilegia ecclesiarum nulla debent improbitate convelli.

Item Leo Papa epist. 72. ad Marianum Augustinum.

III. Privilegia in ecclesiis, sanctorum Patrum canonibus instituta, & venerabilis Nicene Synodi fidei decretis, nulla possunt improbitate convelli, nulla novitate mutari.

C. XVIII. §. Anathema sit, qui mandata vel decreta Romanorum Pontificum servare contempserit.

Item Nicolaus Papa, in universalis synodo presbiteri, dixit in Concilio Romano, c. ult.

Si quis dogmata, mandata, interdictiones, sanctiones, vel decreta pro catholice fidei disciplina, pro correctione fidelium, pro emendatione sceleratorum, vel interdictione imminentium vel futurorum malorum, a sedis Apostolicæ præfule salubriter promulgata contempserit, anathema sit.

§. Caput hoc extat in Concilio Romano habito, in quo Nicolaus

a. tit. 22. l. 2. b. secundam causam convenit. orig. c. l. bid. l. 2. d. Ibid. l. 2. e. Ibid. l. 4. f. Ibid. l. 6. g. tit. 23. h. Ibid. l. 4. i. Ibid. l. 7. k. al. quavis adnotato. l. al. afferat. m. Anst. 2. c. 2. n. Poly. l. i. tit. 17. Desulf. tit. p. 4. Anst. 4. c. 20. & l. i. c. 3. l. 100 p. 3. c. 31.

Papa primus Theozandus & Constantinus Episcopi. Quod consilium impressum est Roma post quosdam dies.

C. XIX. §. Statuta primum facienda sunt, ut inter cetera.

Item Gelasius Cresconus & Ioannes Magister Episcopi inter cetera.

D. Ecclesiarum a statuta, sicut legitima & iusta, fore custodire convenit, ita debet etiam nulli illa corrigere.

C. XX. Hincetiam Arcadius & Honorius b. imp. Vacunque e. a parentibus nostris diversa sunt. Ita temporibus, manere inviolata atque immota circa sacrosanctas ecclesias precipimus. Nulli ergo privilegii immutetur, omnibusque, qui ecclesie obviunt, ruitio deferatur: quia temporibus nullius reverentia cupimus, quam ex his, que olim presentis sanctione precipimus, quam illa, que obviuntur indulta, firmamus. Privilegia igitur, que reverentia religionis obtinuit, mutari sub quavis interminatione prohibemus, ita ut hi quoque, qui obtemperant, ipsius beneficii perfruantur. Item b. c. §. Si ecclesia venerabilis privilegia, cuiuscumque tenore temeritate violata, vel diffimulatione neglecta, situm duodecim i. libaturanti (sicut etiam permissum est) condemnatione pleatur. Itaque privilegia nihilominus plenissimum per omnia observant vigorem.

1. Duodecim i. In lege ipsa non codici Theozandus iustitiam legitur, quinque librarum aut.

2. Iplaque. Hec usq. ad finem non fuit in lege. Item b. c. §. Non tam novum est, quod in Theodosiano habentis in se. Si quid igitur ecclesiarum vel clericorum per obreptionem, vel ab imperatore ab huiusmodi hominibus fuerit contra legem impetratum, huiusmodi sanctionis auctoritate vacuam.

C. XXI. §. Invenit Pontifici ab ecclesia impetrare, quod documentum non auctoritate firmatur.

Item Pelagius Armentarius magister in sacris litteris.

P. Posteaquam ecclesie iura, documentum, intercedentium fuerint auctoritate firmata, nullus ab his discedendi liberam Pontifex, vel divina premitatur habere licentiam.

Si ergo privilegia in monasteriis, vel quavis ecclesia auctoritate Leonis, Gregorii, Gelasii, & pontificum aliorum scriptam sancte Romanæ ecclesie innotata fuerint: si quis in lege, sicut, pro infatu habetis sunt: si Pontifex non contentum discedendi a documentis, quibus iura ecclesie preceptis, quod posteriora privilegia antiquiorum derogare non possunt, nec auctoritate eius aliqua obiectiva exceptio: contra illa preceperit fieri, pro infatu estur habenda.

2. pars. Hi ita responderunt. Sancta Romanæ ecclesie auctoritate, congregata vales dissonare, & dissonata, congregata tamen æquitate considerata: Unde vel preceptis, vel cessitate intuitu, semel a se concessa, vales in se non possunt commutare. Pro necessitate namq. corrigenda non vales privilegia ecclesiarum multarum, vel immutatas, vel permutatas, sive personaliter, sive generaliter. Perhibetur illud [Privilegium f. omnino meretur auctoritate que permutatur abusus potestate.]

C. XXII. §. Quod habet, amittit qui quod non accepit, usurpat.

Item Silverius Papa Vigiliis Episcopi, epist. 1.

a. Desulf. tit. p. 1. b. In cod. Theozandus lib. tit. 22. l. 2. c. Anst. 2. c. 20. d. In cod. Theozandus lib. tit. 22. l. 2. e. Desulf. tit. p. 1. de Episcopi & clericis, l. 19. e. Desulf. tit. p. 1. de privilegijs.

De a decet filium sanctorum Patrum in ecclesia seruari...

C. XXIII. q. Trivulgum amittit, qui sua...

Item Simplicius Papa, epist. ad Joanni Episcopo Ravennatis...

De iunioribus autem, quod si posthac quidquam...

C. XXIV. q. Jus ordinandi amittunt, qui immerito...

Item Leo Papa, epist. ad Episcopos Africanos.

De qui Episcopi talem consecraverint sacerdotem...

Quidam, veluti domi civitas Episcopatus dignitas perpetua...

C. XXV. q. Episcopatus dignitas civitati subtrahitur...

Vide Gelasius Papa scribit.

Tit d' non Syllacorum et cædes geminaja Pontificum...

Sup. in tit. de mutatione Episcoporum, B. Gregorius a. secisse legitur...

CAUSA XXVI.

Vidam sacerdos sortilegus esse & diviniis contrici...

- 1. Ille primus quaeritur, qui sint sortilegi. 2. Secundo, an sit peccatum esse sortilegum. 3. Tertio, a quo us genus divinationis sumptis exordium...

QUESTIO I.

Utrum sortilegus, si dicitur diffinitio Etymologiarum, lib. 8...

C. I. q. Qui sint sortilegi.

Sortilegi d' sunt, qui sub nomine fictæ religionis, per quasdam...

QUESTIO II.

Utrum autem sortes exquirere peccatum non sit, & excommunicatus...

- a 7. q. 1. ca. pastorali. c. temporis. 7. q. 1. c. temporalis & c. temporis. b 10. q. 1. c. possessionis. c al. parochiana. d Rabanus de magistero presbyteri. Ivo part. 11. cap. 21. e al. Achab.

